

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.004.03.2023

Maria Suwaj-Proszak
Dyrektor

XV Liceum Ogólnokształcące
im. Marii Skłodowskiej-Curie
al. Dygasińskiego 15
30-820 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/021 – Kształcenie dzieci cudzoziemców w polskich szkołach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	XV Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie, al. Dygasińskiego 15, 30-820 Kraków (XV LO lub liceum)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Suwaj-Proszak, Dyrektor XV Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie, od 1 września 2020 r. (<i>Dyrektor</i>). Do 31 sierpnia 2020 r. Dyrektorem XV LO był Maciej Trzciniński. (akta kontroli str. 4, 16)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyjmowanie dzieci cudzoziemców do szkoły. 2. Warunki realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w stosunku do dzieci cudzoziemców. 3. Nadzór pedagogiczny dyrektora szkoły nad zajęciami dla dzieci cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 (do 12 maja 2023 r.) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	Tadeusz Woźniak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/26/2023 z 13 marca 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

W XV LO kwalifikacja uczniów z zagranicy do odpowiednich oddziałów ogólnodostępnych odbywała się na podstawie dokumentów określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw³. Do oddziału przygotowawczego na rok szkolny 2022/2023 uczniów kwalifikował powołany przez Dyrektora zespół, składający się z pedagoga szkolnego i dwóch nauczycieli. Zespołu takiego nie powołano do kwalifikacji uczniów do oddziału przygotowawczego na rok szkolny 2021/2022, co stanowiło naruszenie § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

Uczniom z zagranicy zapewniono właściwe warunki realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym możliwość korzystania z dodatkowych zajęć z języka polskiego i zajęć wyrównawczych. Prawidłowo zorganizowano oddział przygotowawczy, a jego uczniów wspomagała zatrudniona w liceum pomoc nauczyciela, władająca językiem ukraińskim i polskim. Uczniom cudzoziemcom udzielano niezbędnego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Programy nauczania oraz zasady oceniania dostosowano do ich potrzeb i możliwości. Nauczyciele mieli dostęp do właściwych pomocy naukowych i dydaktycznych, a udział uczniów cudzoziemców w egzaminach maturalnych był przez szkołę odpowiednio wspomagany. Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca przedłużenia uczniom nauki w oddziale przygotowawczym na kolejny rok szkolny bez wyrażenia na to zgody przez Radę Pedagogiczną liceum, miała charakter formalny i nie wpłynęła na pozytywną ocenę warunków nauki, wychowania i opieki nad uczniami z zagranicy.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie nadzór pedagogiczny sprawowany przez Dyrektora nad zajęciami dla dzieci cudzoziemców.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności⁴

OBSZAR

1. Przyjmowanie dzieci cudzoziemców do szkoły

Opis stanu faktycznego

1.1. W liceum w latach szkolnych 2020/2021 – 2022/2023 liczba uczniów wg stanu na 30 września wynosiła odpowiednio 543, 578 oraz 670. W roku szkolnym 2022/2023 liczba uczniów w odniesieniu do roku 2020/2021 zwiększyła się o 127, tj. o 23,4%.

Liczba uczniów cudzoziemców wg stanu na 30 września w latach szkolnych 2020/2021 – 2022/2023 wynosiła odpowiednio siedem, osiem oraz 38. W stosunku do ogólnej liczby uczniów liceum cudzoziemcy stanowili w poszczególnych latach szkolnych odpowiednio 1,2%, 1,4%, oraz 5,7%.

W roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022 w liceum uczyło się pięciu uczniów z Ukrainy, którzy realizowali naukę w oddziałach ogólnodostępnych. W roku szkolnym 2022/2023 w liceum uczyło się 35 uczniów z Ukrainy, z czego 10 realizowało naukę w oddziałach ogólnodostępnych, a 25 w oddziale przygotowawczym.

(akta kontroli str. 3, 5-7, 9)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1283, ze zm., dalej: *rozporządzenie w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi*.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

1.2. Dyrektor przedłożył organowi prowadzącemu arkusze organizacji szkoły na objęte kontrolą lata szkolne w terminie określonym w § 17 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁵, a organ prowadzący zatwierdził je po uzyskaniu opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny⁶.

(akta kontroli str. 20, 22-35)

Liczba oddziałów ogólnodostępnych w poszczególnych latach szkolnych wg stanu na 30 września kształtowała się następująco:

- 20 w roku szkolnym 2020/2021, w tym w czterech oddziałach uczyli się uczniowie cudzoziemscy i we wszystkich czterech także uczniowie z Ukrainy;
- 21 w roku szkolnym 2021/2022, w tym w czterech oddziałach uczyli się uczniowie cudzoziemscy i we wszystkich czterech także uczniowie z Ukrainy;
- 24 w roku szkolnym 2022/2023, w tym w pięciu oddziałach uczyli się uczniowie cudzoziemscy, a w czterech spośród nich uczniowie z Ukrainy.

W roku szkolnym 2021/2022 – od 1 kwietnia 2022 r. – uruchomiono oddział przygotowawczy dla uczniów z Ukrainy, funkcjonujący również w roku szkolnym 2022/2023.

(akta kontroli str. 3, 8-9, 267-268)

1.3. W liceum przyjęto unormowania dotyczące zasad przyjmowania wszystkich uczniów do szkoły oraz włączania ich do społeczności szkolnej. Nie ustanowiono odrębnych procedur przyjmowania do szkoły uczniów cudzoziemców.

Uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 24 kwietnia 2022 r. w sprawie uchwalenia zmian w statucie XV LO uregulowano zagadnienia dotyczące oddziału przygotowawczego, m.in. elementy jego organizacji, wskazanie osób uprawnionych do składania wniosków o przyjęcie do szkoły, charakter zajęć w oddziale przygotowawczym, w tym z języka polskiego. Dodano opis zadań asystenta międzykulturowego oraz zasady klasyfikowania uczniów oddziału przygotowawczego w roku szkolnym 2021/2022, w tym treść zaświadczenia o uczęszczaniu do oddziału przygotowawczego.

Dyrektor wyjaśniła, że *uczniowie cudzoziemcy przyjmowani są do XV LO zgodnie z zasadami rekrutacji dla wszystkich uczniów. W przypadku wolnych miejsc w poszczególnych oddziałach, cudzoziemcy są przyjmowani na zasadach zawartych w Statucie XV LO (...) oraz właściwymi rozporządzeniami. W kwietniu 2022 roku został utworzony oddział przygotowawczy, do którego (...) uczniowie byli przyjmowani wg kolejności zgłoszeń oraz na podstawie deklaracji rodzica/opiekuna oraz etapu edukacji. W związku z kontynuacją oddziału przygotowawczego w sierpniu 2022 roku w pierwszej kolejności przyjęto uczniów, którzy pozostali w szkole i nie opanowali języka polskiego na poziomie umożliwiającym naukę w oddziałach ogólnodostępnych. Pozostali kandydaci przyjmowani byli według kolejności zgłoszeń (...). Uczniowie oddziału przygotowawczego uczestniczą w funkcjonowaniu społeczności szkolnej (...). Dodatkowo korzystają z (...) zajęć lekcyjnych z języka polskiego i (...) wyrównawczych (...) według potrzeb. Uczniowie oddziału przygotowawczego oraz (...) którzy przybyli do Polski po 24.02.2022 r. korzystali z bezpłatnych obiadów od listopada do grudnia 2022 roku, finansowanych przez UNICEF, tabletek otrzymanych z UNICEF oraz z wyprawki szkolnej (...).*

(akta kontroli str. 3, 9-15, 269-282, 367-373)

1.4. W całym roku szkolnym 2022/2023 (do 12 maja) do liceum uczęszczało łącznie 47 uczniów cudzoziemców, w tym 44 Ukraińców, z których 10 realizowało naukę

⁵ Dz. U. poz. 502, ze zm.

⁶ Opinia negatywna na rok szkolny 2020/2021 oraz pozytywne na lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023.

w liceum na podstawie świadectwa ukończenia w Polsce ośmioklasowej szkoły podstawowej, zatem podlegali oni takim samym kryteriom rekrutacyjnym, jak polscy uczniowie.

Pozostałych 34 uczniów pochodzenia ukraińskiego, którzy przybyli z zagranicy w związku ze stanem wojny, zostało na początku roku zakwalifikowanych do oddziału przygotowawczego. W oddziale przygotowawczym uczyło się jednocześnie nie więcej niż 25 uczniów, co wynikało z dużej rotacji (częstej rezygnacji z nauki w polskiej szkole i przyjmowania w ich miejsce kolejnych uczniów).

(akta kontroli str. 8, 51, 53, 55, 283-284, 391-393)

W sierpniu 2022 r. Dyrektor powołała komisję do rekrutacji uczniów będących obywatelami Ukrainy do oddziału przygotowawczego, w skład której weszła pedagog (jako przewodnicząca komisji) i dwóch nauczycieli. Komisji takiej nie powołano w roku szkolnym 2021/2022, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 17, 59-60, 384-386)

Analiza losowo wybranych 15 dokumentacji uczniów cudzoziemców zakwalifikowanych do oddziału przygotowawczego, którzy podjęli naukę w liceum w roku szkolnym 2022/2023, wykazała że:

- we wszystkich badanych dokumentacjach był wniosek rodzica lub opiekuna w sprawie przyjęcia ucznia do szkoły oraz pisemne oświadczenie dotyczące sumy lat nauki szkolnej ucznia, złożone przez rodzica ucznia lub inną osobę sprawującą opiekę nad uczniem albo pełnoletniego ucznia;
- we wszystkich dokumentacjach nie było świadectwa, zaświadczenia lub innego dokumentu stwierdzającego ukończenie szkoły lub kolejnego etapu edukacji za granicą⁷);
- we wszystkich dokumentacjach nie było świadectwa, zaświadczenia lub innego dokumentu wydanego przez szkołę za granicą potwierdzającego uczęszczanie ucznia do szkoły za granicą i wskazującego klasę, którą uczeń ukończył w szkole za granicą, oraz dokumentu potwierdzającego sumę lat nauki szkolnej ucznia;
- we wszystkich dokumentacjach nie było potwierdzenia przeprowadzenia z uczniem rozmowy kwalifikacyjnej przez powołany zespół.

(akta kontroli str. 135-137)

Dyrektor wyjaśniła, że *komisja rekrutacyjna nie prowadziła indywidualnych rozmów z uczniami z Ukrainy, ponieważ wystąpiły ograniczone możliwości porozumiewania się (...) ze względu na brak znajomości języka polskiego. (...) ograniczono się do przyjmowania wniosków o przyjęcie do szkoły, który został przygotowany w języku polskim i ukraińskim. (...) komisja (...) zdecydowała, że w pierwszej kolejności są przyjmowani uczniowie, którzy rozpoczęli naukę w XV LO w oddziale przygotowawczym w roku szkolnym 2021/2022. Kandydaci chętni do oddziału przygotowawczego byli przyjmowani według kolejności zgłoszeń (...). Poziom znajomości języka polskiego określano na podstawie deklaracji na wniosku lub ustnej informacji rodzica oraz krótkiej rozmowy z uczniem na etapie składania dokumentów. Dodała, że ze względu na ogromne problemy z komunikacją (...) szkoła wspomagała się uczniami z Ukrainy z oddziałów ogólnodostępnych, którzy dobrze znają język polski. Dyrektor czasami porozumiewał się z rodzicem lub uczniem w języku angielskim, jeżeli (...) władali tym językiem. Wyjaśniła, że przy rekrutacji do oddziału przygotowawczego 2022/2023 nie wspomagano się osobą ze znajomością języka ukraińskiego, ponieważ (...) nie była zatrudniona w XV LO w (...) sierpniu. Szkoła*

⁷ § 2 pkt 3 lit. a rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

otrzymała zgodę od organu prowadzącego na zatrudnienie pracownika wspomagającego z dniem 1 września 2022 r.

Szkoła nie zapewniła na etapie rekrutacji udziału osoby władającej językiem obcym, którym posługiwali się uczniowie. Szkoła posiadała zgodę organu prowadzącego na zatrudnienie takiej osoby tylko w okresie zajęć dydaktycznych w roku szkolnym 2021/2022, a następnie od początku roku 2022/2023.

Do oddziału przygotowawczego nie zgłosiło się ośmiu zakwalifikowanych uczniów. Pracownik wspomagający zatrudniony w liceum od 1 września 2022 r., który mówił po ukraińsku, telefonicznie wyjaśniał przyczyny rezygnacji z rodzicami. Były to głównie znalezienie szkoły bliżej miejsca zamieszkania albo wyjazd na Ukrainę. Na zwalniane miejsca, jak wyjaśniła Dyrektor, rekrutowano kolejnych uczniów.

(akta kontroli str.86 228-229, 263-265, 283-284, 382-383)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dyrektor nie powołała zespołu kwalifikującego uczniów cudzoziemców do oddziału przygotowawczego w roku szkolnym 2021/2022, do czego zobowiązywał § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

Dyrektor wyjaśniła, że zespołu nie utworzono, ponieważ *przyjmowano uczniów wg kolejności zgłoszeń i nie było uczniów, którzy mówiliby po polsku, dlatego nie można było wyznaczyć kryteriów przyjmowania uczniów.*

(akta kontroli 59-60)

OCENA CZĄSTKOWA

W liceum nie przyjęto odrębnych procedur przyjmowania uczniów cudzoziemców do szkoły oraz włączania ich do społeczności szkolnej.

Rekrutacja uczniów do oddziału przygotowawczego utworzonego w roku szkolnym 2021/2022 odbywała się wg kolejności zgłoszeń. Dyrektor nie powołała zespołu kwalifikującego do tego oddziału, co było niezgodne z § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi. Zespół taki został utworzony do kwalifikacji uczniów do oddziału przygotowawczego na rok szkolny 2022/2023. Przyjmowano ich na podstawie wniosków, których wzór szkoła przygotowała w języku polskim, ukraińskim i angielskim. Gdy ustalenie sumy dotychczasowych lat nauki szkolnej przyjmowanego ucznia nie było możliwe na podstawie świadectwa, zaświadczenia lub innego dokumentu potwierdzającego, w liceum zapewniono złożenie przez rodziców i opiekunów odpowiednich oświadczeń.

OBSZAR

2. Warunki realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w stosunku do dzieci cudzoziemców

2.1. Wydatki związane z kształceniem uczniów cudzoziemców w 2020 r. wyniosły 3,5 tys. zł, w 2021 r. 3,4 tys. zł, w 2022 r. wzrosły do 89,7 tys. zł, a na 2023 r. zaplanowano 127,3 tys. zł.

W latach 2020-2022 wydatkowano odpowiednio 2,0 tys. zł, 0,7 tys. zł i 0,5 tys. zł na prowadzenie zajęć dodatkowych z języka polskiego. Na 2023 r. takich wydatków nie planowano.

Wydatki na prowadzenie dodatkowych zajęć wyrównawczych z przedmiotów obowiązkowych wyniosły w 2020 r. 1,5 tys. zł, a w 2021 r. 2,7 tys. zł. W 2022 r. takich wydatków nie dokonano i nie zaplanowano ich na 2023 r.

W 2022 r. wydatkowano 67,0 tys. zł na prowadzenie zajęć edukacyjnych w oddziale przygotowawczym; na 2023 r. na ten cel zaplanowano 102,3 tys. zł.

Inne wydatki w roku 2022 dotyczyły zakupu wyposażenia na potrzeby oddziału przygotowawczego (14,9 tys. zł) oraz wynagrodzenia administracji i obsługi (7,3 tys. zł). Na 2023 r. zaplanowano 25,0 tys. zł m.in. na zakup niszczarki, rzutnika, tablicy, listwy do ładowania tabletów oraz dodatkowego umeblowania.

(akta kontroli str. 37)

2.2. Analiza dotycząca trzech uczniów cudzoziemców przyjętych do szkoły w trakcie roku szkolnego 2021/2022 (spośród 27 przyjętych) wykazała, że ich dane zostały wprowadzone do Systemu Informacji Oświatowej (SIO) w terminie zgodnym z art. 30 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej⁸.

Analiza dotycząca jednego ucznia cudzoziemca wykreślonego z listy uczniów liceum w trakcie ww. roku szkolnego (spośród dwóch wykreślonych) wykazała, że w SIO nie był widoczny termin usunięcia ucznia z systemu. Jak wyjaśniła Dyrektor, uczeń ten został wykreślony z systemu SIO jako uczeń liceum w terminie zgodnym z art. 30 ww. ustawy, jednak SIO nie generuje takiej informacji w przypadku uczniów wykreślonych z listy, co szkoła potwierdziła w organie prowadzącym.

(akta kontroli str. 42-44, 56, 119-122, 381)

Dane dziedzinowe w SIO dotyczące uczniów korzystających z dodatkowej bezpłatnej nauki języka polskiego nie były w przypadku ww. czterech uczniów uzupełnione. Jak wyjaśniła Dyrektor, *dane dziedzinowe ww. uczniów nie były uzupełniane, ponieważ ich nie dotyczyły*. Dodała, że *w danych dziedzinowych umieszczono dane uczniów korzystających z języka polskiego (...) z oddziałów ogólnodostępnych, którym przyznano taką formę pomocy językowej*.

(akta kontroli str. 56, 262, 264)

W latach szkolnych objętych kontrolą (po 30 września) Dyrektor przedłożyła organowi prowadzącemu szkołę po jednym aneksie do arkuszy organizacji szkoły w zakresie spraw dotyczących kształcenia uczniów cudzoziemców. Wszystkie złożone aneksy zostały zatwierdzone przez organ prowadzący. Aneksy dotyczyły prowadzenia dodatkowych zajęć z języka polskiego i zajęć wyrównawczych oraz otwarcia oddziału przygotowawczego dla uczniów z Ukrainy.

(akta kontroli str. 41, 45-49, 97-98)

2.3. Z informacji pozyskanych od nauczycieli prowadzących zajęcia w roku szkolnym 2022/2023 z języka polskiego, matematyki, historii, geografii i biologii⁹ wynikało m.in., że:

- wszyscy realizowali podstawę programową z zastosowaniem programu nauczania, którego autorem było wydawnictwo;
- wszyscy dokonywali diagnozy potrzeb i możliwości uczniów cudzoziemców w celu dostosowania realizowanych przez siebie programów nauczania, z czego dwóch nauczycieli wskazało, że dokonuje ww. diagnozy zawsze, kiedy rozpoczyna pracę z nowym uczniem; dwóch wskazało, że takiej diagnozy dokonuje tylko na początku roku szkolnego lub etapu edukacyjnego, a jeden wskazał, że kiedy uzna, że jest taka potrzeba;

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2597, ze zm.

⁹ Informacje pozyskano w formie wypełnionych kwestionariuszy przygotowanych na potrzeby niniejszej kontroli NIK od nauczycieli prowadzących wskazane zajęcia dla uczniów cudzoziemców – po jednym nauczycielu z każdego przedmiotu, który prowadził największą liczbę lekcji z danego przedmiotu.

- realizowane programy zostały dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów cudzoziemców: czterech nauczycieli stwierdziło, że samodzielnie opracowało dostosowania programu, a jeden wskazał na skorzystanie z programu, który był już dostosowany;
- dostosowania programów nauczania dotyczyły metod, form pracy z uczniem lub organizacji nauczania, treści edukacyjnych oraz sposobów oceniania;
- dostosowanie programów nauczania polegało w szczególności na: zastosowaniu określonej metody w pracy z uczniem; pracy z pomocą nauczyciela / asystenta /kolegów podczas zajęć; zmniejszeniu obszerności tekstów do czytania lub materiału do opanowania; różnicowaniu stopnia trudności zadań oraz przygotowaniu tekstów oraz treści programowych w prostym języku (teksty preparowane), obrazki.

(akta kontroli str. 62-71, 156-157)

2.4. Dyrektor występowała do organu prowadzącego szkołę o zgodę na utworzenie oddziału przygotowawczego w latach szkolnych 2021/2022 oraz 2022/2023 i zgodę taką w obu przypadkach otrzymała.

(akta kontroli str. 162-163)

Analiza dokumentacji losowo wybranych 15 uczniów¹⁰ wykazała, że:

- kwalifikacja uczniów do oddziału przygotowawczego odbyła się na podstawie wyników pracy zespołu powołanego przez Dyrektora;
- w trakcie procedury rekrutacyjnej wykorzystano przygotowane przez pracowników szkoły wzory dokumentów (wniosek o przyjęcie do szkoły dostępny w trzech językach: polskim, angielskim i ukraińskim oraz informację o uczniu XV LO przygotowaną w języku polskim i ukraińskim);
- każda z badanych dokumentacji zawierała wniosek w sprawie przyjęcia ucznia do szkoły, zawierający m.in. oświadczenie o sumie lat nauki szkolnej ucznia, złożony przez rodzica lub inną osobę sprawującą opiekę nad uczniem albo przez pełnoletniego ucznia, oraz informację o uczniu cudzoziemcu.

Proces rekrutacyjny na rok szkolny 2022/2023 został udokumentowany w protokole z posiedzenia komisji rekrutacyjnej dla uczniów będących obywatelami Ukrainy w XV LO w Krakowie z 29 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli str. 17-18, 135-137)

Z protokołu z posiedzenia komisji rekrutacyjnej wynikało, że do liceum wpłynęło 68 podań. Do oddziału przygotowawczego zakwalifikowano 25 uczniów. W pierwszej kolejności przyjmowano tych, którzy uczęszczali do oddziału w poprzednim roku szkolnym, pozostali byli przyjmowani wg kolejności zgłoszeń. Stwierdzono, że wszyscy kandydaci wykazywali niską znajomość języka polskiego, niewystarczającą do korzystania z nauki w klasach ogólnodostępnych.

Dyrektor wyjaśniła, że (...) *nie utworzono więcej niż jednego oddziału przygotowawczego ze względu na ograniczone możliwości lokalowe szkoły. W roku szkolnym 2022/2023 szkoła otworzyła dodatkowo 3 oddziały ogólnodostępne więcej ze względu na podwójne roczniki w klasach pierwszych.*

(akta kontroli str. 18, 263-265)

W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych w oddziale przygotowawczym przeznaczono nie mniej niż 26 godzin

¹⁰ Wybrana grupa uczniów jest tożsama z analizowaną w pkt. 1.4.

tygodniowo, co było zgodne z § 16 ust. 5 pkt 4 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi: w roku 2021/2022 (od 1 kwietnia 2022 r.) było to 26 godzin, natomiast w roku 2022/2023 – 28 godzin lekcyjnych. Nauka języka polskiego w oddziale była prowadzona w wymiarze nie niższym niż sześć godzin tygodniowo: w roku 2021/2022 w wymiarze 11 godzin tygodniowo, a w roku 2022/2023 – 10 godzin tygodniowo. Liczba uczniów w oddziale przygotowawczym wynosiła nie więcej niż 25 uczniów.

(akta kontroli str. 45-46,160-161)

W oddziale przygotowawczym przyjęto do realizacji program nauczania języka polskiego opracowany na podstawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców¹¹.

Dyrektor wyjaśniła, że *nauczanie języka polskiego jako obcego było realizowane na podstawie podręcznika: Iwona Stempel i in., „Polski krok po kroku” poziom 1. (...) jego realizacja była kontynuowana w pierwszym okresie roku szk. 2022/2023. W drugim okresie tego roku nauczanie języka polskiego jako obcego odbywało się na podstawie kolejnej części tego samego podręcznika (poziom 2). Treści zawarte w podręcznikach oraz ich rozkład odpowiadają wytycznym wynikającym z Ramowego programu kursów języka polskiego dla cudzoziemców zawartego w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011 r. (...).*

(akta kontroli str. 59-60, 358-363)

W ramach nauki w oddziale przygotowawczym od początku jego funkcjonowania korzystano ze wspomaganie uczniów cudzoziemców przez osobę władającą językiem ukraińskim. Zgodę na zatrudnienie ww. pomocy nauczyciela wyraził organ prowadzący w marcu 2022 r. (0,5 etatu do zakończenia zajęć dydaktycznych w roku szkolnym 2021/2022) oraz w sierpniu 2022 r. (1 etat w roku szkolnym 2022/2023).

(akta kontroli str. 83-87)

2.5. W roku szkolnym 2021/2022 żadnemu uczniowi uczęszczającemu do oddziału przygotowawczego nie skrócono nauki w ww. oddziale. Nauczyciele uczący w oddziale przygotowawczym, na spotkaniu 19 czerwca 2022 r., ocenili że żaden z uczniów oddziału przygotowawczego nie opanował języka polskiego oraz nie posiadał wiadomości i umiejętności, które umożliwiłyby ich klasyfikację roczną i kontynuację nauki w klasach ogólnodostępnych. Uchwałą Rady Pedagogicznej zdecydowano o nieklasyfikowaniu ww. uczniów. Wprowadzono do treści zaświadczeń, wydanych uczniom oddziału na podstawie § 6b ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy¹², rekomendacje dotyczące kontynuacji kształcenia w oddziale przygotowawczym.

Ośmiu z 25 uczniów ww. oddziału kontynuowało naukę w XV LO w roku szkolnym 2022/2023 w ramach oddziału przygotowawczego. Rada Pedagogiczna nie podjęła decyzji o przedłużeniu okresu nauki uczniów w oddziale przygotowawczym, wymaganej § 16 ust. 7 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W roku szkolnym 2022/2023, wg stanu na 12 maja 2023 r., żadnemu uczniowi uczęszczającemu do oddziału przygotowawczego nie skrócono nauki w tym oddziale.

(akta kontroli str. 52-54, 95-96, 374)

¹¹ Dz. U. Nr 61, poz. 306.

¹² Dz. U. z 2022 r. poz. 645, ze zm., dalej: *rozporządzenie w sprawie kształcenia dzieci z Ukrainy*.

Dyrektor wyjaśniła, że w czerwcu 2022 dyrektor, na zebraniu z rodzicami uzyskała informację, że rodzice chcą, aby ich dzieci kontynuowały naukę w XV LO. Taką samą informację otrzymał wychowawca od uczniów 24 czerwca.

Analiza dokumentacji ośmiu uczniów, którzy zdecydowali się na kontynuację nauki w oddziale przygotowawczym, wykazała że:

- w dokumentacji brak było wniosków oraz decyzji dotyczących przedłużenia nauki w oddziale przygotowawczym,
- w czterech przypadkach złożone zostały deklaracje chęci kontynuowania nauki w oddziale przygotowawczym w roku szkolnym 2022/2023 podpisane przez opiekunów; w pozostałych czterech takich deklaracji nie było.

Dyrektor wyjaśniła, że kilku uczniów wyraziło ustnie na zakończenie roku szkolnego chęć kontynuacji nauki w XV LO. (...) informowali także, że nie są w stanie (...) stwierdzić, co się wydarzy na Ukrainie w ciągu następných dwóch miesięcy. Szkoła zagwarantowała możliwość kontynuowania nauki, ponieważ uczniowie byli już wpisani w szkole i obowiązkiem Dyrektora było zapewnić kontynuację nauki.

(akta kontroli str. 283-284)

2.6. W drugim półroczu roku szkolnego 2021/2022 do oddziałów ogólnodostępnych nie zostali przyjęci uczniowie z Ukrainy, a do oddziału przygotowawczego uczęszczało w trakcie całego roku szkolnego łącznie 27 uczniów, z tym że jednocześnie nie więcej niż 25 (w ciągu roku szkolnego dwie osoby zrezygnowały, a w wolne miejsca przyjęto nowych uczniów). W oddziale przygotowawczym naukę w ww. roku szkolnym ukończyło 25 uczniów. Żaden z nich nie podlegał klasyfikacji rocznej, o czym zdecydowała Rada Pedagogiczna XV LO w uchwale z 20 czerwca 2022 r. Wszystkim ww. uczniom wystawiono zaświadczenia, o których mowa w § 6b ust. 2 rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci z Ukrainy.

(akta kontroli str. 39-40, 52, 90-96, 164-193, 387-388)

2.7. W szkole w kontrolowanym okresie zorganizowano indywidualne dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla uczniów cudzoziemców; i tak:

- w roku szkolnym 2020/2021 dla jednego ucznia w okresie 1.9.2020-21.4.2021;
- w roku szkolnym 2022/2023 dla trzech uczniów (dla dwóch w okresie 1.11.2022-23.6.2023 oraz dla jednego w okresie 28.3.-23.6.2023 r.).

Tygodniowy wymiar zajęć indywidualnych dla uczniów cudzoziemców wyniósł dwie godziny lekcyjne tygodniowo.

Dyrektor wyjaśniła, że nie organizowano zajęć dla innych uczniów cudzoziemców, ponieważ (...) wykorzystali przysługujące im godziny j. polskiego dla cudzoziemców we wcześniejszych latach lub na wcześniejszym etapie edukacyjnym. Uczniowie i ich rodzice nie chcieli skorzystać z takich zajęć, z rozmów z uczniami i rodzicami wynika, że nie potrzebują takich zajęć, co potwierdzają dobre i bardzo dobre oceny.

Dodała, że w oddziale przygotowawczym w roku szkolnym 2021/2022 przewidziano (...) 11h/tygodniowo języka polskiego, a w roku 2022/2023 10h/tygodniowo. W tych godzinach przeznaczono odpowiednio: 8h/tygodniowo, 6h/tygodniowo języka polskiego jako języka obcego. (...) nie było konieczności przydzielania dodatkowych godzin (...). Nauczyciele (...) języka polskiego proponowali dodatkowo 2-4h/tygodniowo indywidualnego wsparcia w ramach dyżuru dla uczniów w roku szkolnym 2021/2022, a w roku 2022/2023 w ramach godzin dostępności. Do wsparcia i pomocy z językiem polskim pozostawał także pracownik wspomagający (obywatel Ukrainy znający bardzo dobrze język polski z wyższym wykształceniem pedagogicznym).

(akta kontroli str. 232-233, 396)

2.8. W latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 (do dnia zakończenia kontroli) liczba uczniów cudzoziemców, którzy byli objęci różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wyniosła odpowiednio 11, 13 i 12. Dyrektor podała, że najczęściej stosowanymi formami wsparcia były porady i konsultacje, zajęcia rozwijające uzdolnienia, warsztaty, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z przedmiotu oraz zajęcia specjalistyczne. Ponadto realizowano zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się oraz związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

(akta kontroli str. 41, 46, 50)

Z informacji uzyskanych od nauczycieli – wychowawców oddziałów¹³, w których uczyli się uczniowie cudzoziemcy, wynikało m.in., że:

- wszyscy uczniowie cudzoziemcy byli objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
- w liceum rozpoznano indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów cudzoziemskich, ich możliwości psychofizyczne i czynniki środowiskowe wpływające na ich funkcjonowanie,
- uczniowie cudzoziemcy najczęściej korzystali z następujących form pomocy: porady i konsultacje, warsztaty, zajęcia rozwijające uzdolnienia, umiejętności uczenia się, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia psycho-edukacyjne.

(akta kontroli str. 72-80, 158)

Z analizy wybranej dokumentacji dotyczącej 20 uczniów cudzoziemców przyjętych do szkoły w roku szkolnym 2022/2023 wynikało, że zostali oni objęci rozpoznaniem (diagnozą), składającym się z następujących etapów:

- 1) pozyskanie informacji o uczniach: przy zapisie do szkoły rodzice wypełnili informację o uczniu, w której pytano o stan zdrowia i dotychczasową pomoc psychologiczno-pedagogiczną; rodzice mogli wyrazić chęć korzystania z takiej pomocy w liceum; na początku roku szkolnego podczas zebrania rodzice wypełnili ankiety informacyjne dotyczące sytuacji rodzinnej, prawnej oraz materialnej; wskazali mocne i słabe strony dziecka, problemy wychowawcze i zdrowotne oraz inne ważne informacje o dziecku, w tym oczekiwania wobec szkoły;
- 2) po analizie dokumentów nastąpiła obserwacja uczniów przez wychowawcę, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego oraz pedagoga specjalnego. Celem doprecyzowania sytuacji zostały przeprowadzone rozmowy indywidualne z wybranymi uczniami;
- 3) na podstawie przekazanych przez rodziców informacji o sytuacji materialnej rodziny uczniowie zostali objęci programem finansowania posiłków w szkole finansowanych ze środków UNICEF w listopadzie i grudniu. Dodatkowo w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 po jednym uczniu objęto dożywianiem finansowanym przez MOPS;
- 4) w styczniu 2023 r. została przeprowadzona diagnoza wiedzy i umiejętności uczniów oddziału przygotowawczego z języka polskiego jako obcego;
- 5) w celu analizy postępów uczniów, wsparcia oraz planowania dalszej pracy odbywały się spotkania nauczycieli uczących w oddziale przygotowawczym, w których brali również udział pedagogzy, psycholog szkolny i dyrekcja.

---

¹³ Informacje pozyskano w formie wypełnionych kwestionariuszy przygotowanych na potrzeby niniejszej kontroli NIK od nauczycieli będących wychowawcami klas, w których uczyli się uczniowie cudzoziemcy – łącznie dziewięciu nauczycieli.

W roku 2021/2022 odbyły się dwa takie spotkania – w kwietniu i czerwcu oraz dwa w roku 2022/2023 – w sierpniu i grudniu;

- 6) w marcu 2023 r. została przeprowadzona ankieta dotycząca dalszych planów edukacyjnych uczniów.

Powyższe działania dotyczyły również wszystkich klas ogólnodostępnych, w których uczyli się uczniowie cudzoziemcy.

Druki, tj. wnioski o przyjęcie kandydata do Liceum Ogólnokształcącego, informacja o uczniu XV Liceum Ogólnokształcącego oraz ankieta informacyjna o uczniu, były opracowane przez pracowników liceum.

(akta kontroli str. 241-256, 364-366, 397)

2.9. Wewnętrzne zasady oceniania w XV LO były określone w rozdziale 6 Statutu szkoły i odnosiły się do wszystkich uczniów. W części dotyczącej oddziału przygotowawczego wskazano, że *sposób diagnozowania umiejętności uczniów, a następnie określania ich postępów w nauce, w szczególności w nauce języka polskiego, odbywa się na zasadach określonych w rozdziale 6 Szczegółowe warunki i sposoby oceniania wewnątrzszkolnego uczniów.*

Z informacji uzyskanych od nauczycieli języka polskiego, matematyki, historii, geografii i biologii, nauczających uczniów cudzoziemców¹⁴, wynikało że dostosowali oni programy nauczania pod kątem metod i form pracy z uczniem: czterech nauczycieli dostosowało program w zakresie organizacji nauczania, treści edukacyjnych (w zakresie „różnicowania stopnia trudności zadań”), a trzech – biorąc pod uwagę sposób oceniania (w zakresie „sprawdzania wiedzy w określonej formie”).

(akta kontroli str. 138-157)

2.10. W roku szkolnym 2021/2022 do egzaminu zewnętrznego (maturalnego) liceum zgłosiło 126 uczniów, w tym trzech cudzoziemców. Do egzaminu przystąpili wszyscy zgłoszeni uczniowie cudzoziemcy, w tym dwóch Ukraińców. W 2022 r. z dostosowanej formy egzaminu (dostosowany arkusz) nie skorzystał żaden cudzoziemiec, natomiast wszyscy trzej skorzystali z dostosowania warunków zdawania egzaminu (możliwość skorzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej, wydłużenie czasu zgodnie z treścią komunikatu dyrektora CKE). W sprawie dostosowania warunków zdawania egzaminu dla ww. uczniów pozytywną opinię wyraziła w uchwale z 16 marca 2022 r. Rada Pedagogiczna XV LO.

W roku szkolnym 2022/2023 w klasach maturalnych liceum nie było uczniów cudzoziemców.

(akta kontroli str. 59-60, 112-118)

2.11. W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 (do 30 marca 2023 r.) żadna placówka dyplomatyczna lub konsularna kraju pochodzenia uczniów cudzoziemców, działająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ani żadne stowarzyszenie kulturalno-oświatowe danej narodowości nie występowało do Dyrektora liceum o organizację w szkole zajęć z języka i kultury kraju pochodzenia.

(akta kontroli str. 45-46, 88-89)

---

¹⁴ Por. przypis nr 9.

2.12. W poszczególnych latach szkolnych do liceum uczęszczali uczniowie cudzoziemcy z następujących krajów:

- 1) w roku szkolnym 2020/2021 pięciu uczniów z Ukrainy, jeden uczeń z Wietnamu oraz jeden z Włoch,
- 2) w roku szkolnym 2021/2022 34 uczniów z Ukrainy oraz po jednym uczniu z Wietnamu, Białorusi i Włoch,
- 3) w roku szkolnym 2022/2023 44 uczniów z Ukrainy oraz po jednym uczniu z Białorusi, Turcji i Węgier.

(akta kontroli str. 51, 53, 55)

W roku szkolnym 2021/2022 (od 1 kwietnia) w liceum zatrudniono jedną osobę w charakterze pomocy nauczyciela do oddziału przygotowawczego, w wymiarze 0,5 etatu. W roku szkolnym 2022/2023 zatrudniono tę osobę na cały etat. W zakresie obowiązków i odpowiedzialności pomocy nauczyciela zapisano m.in.: współpracę z wychowawcą i pedagogiem szkolnym oraz nauczycielami; kontakty z rodzicami; udział w charakterze tłumacza w zebraniach szkolnych dla rodziców i opiekunów; uczestniczenie w lekcjach szkolnych w celu wsparcia uczniów w nauce; wsparcie w procesie włączania się ucznia do społeczności szkolnej.

Pomoc nauczyciela zatrudniono na wniosek Dyrektor, za zgodą organu prowadzącego.

Dyrektor wyjaśniła, że dla wszystkich uczniów cudzoziemców nie było potrzeby zapewnienia pomocy ze strony osoby władającej językiem kraju ich pochodzenia, ponieważ uczniowie byli przyjmowani do szkoły na podstawie ogólnodostępnej rekrutacji i zdanych egzaminów gimnazjalnych i ośmioklasisty. Pomoc osoby władającej językiem ukraińskim została zapewniona uczniom, którzy byli przyjmowani do oddziału przygotowawczego, ponieważ nie posiadali wystarczającej znajomości języka polskiego. Zatrudniając osobę w charakterze pomocy nauczyciela dla oddziału przygotowawczego kierowano się znajomością języka polskiego oraz dodatkowym atutem było wykształcenie pedagogiczne.

(akta kontroli str. 52-53, 83-87)

2.13. W kontrolowanym okresie nauczyciele złożyli cztery wnioski o dofinansowanie szkoleń na łączną kwotę 1 004,85 zł. Wnioski nie dotyczyły doskonalenia pracy z uczniami cudzoziemcami. W latach 2020-2022 Dyrektor corocznie składała do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, przy czym nie dotyczyły one bezpośrednio szkoleń w zakresie doskonalenia pracy z uczniami cudzoziemcami.

(akta kontroli str. 108-111, 124-126)

Dyrektor wyjaśniła, że szkoła nie prowadziła szkoleń dedykowanych tylko doskonaleniu pracy nauczycieli z cudzoziemcami. (...) w ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli – rad pedagogicznych były prowadzone szkolenia, w których była uwzględniana tematyka dotycząca uczniów cudzoziemców: (...) Ocenianie kształtujące uczniów, (...) Konstruowanie wymagań edukacyjnych. Szkolenia te były finansowane przez organ prowadzący.

Z informacji pozyskanych od nauczycieli uczących uczniów cudzoziemców¹⁵ wynikało, że:

- połowa ankietowanych dostrzegała potrzebę organizacji przez szkołę szkoleń w zakresie pracy z uczniem cudzoziemcem, a druga połowa nie widziała takiej

¹⁵ Informacje pozyskano w formie wypełnionych kwestionariuszy przygotowanych na potrzeby niniejszej kontroli NIK od nauczycieli prowadzących zajęcia dla uczniów cudzoziemców – łącznie 10 nauczycieli.

potrzeby; żaden z ankietowanych nie zgłosił potrzeby organizacji takich szkoleń do Dyrektora szkoły;

- połowa ankietowanych z własnej inicjatywy i na własny koszt uczestniczyła w doskonaleniu zawodowym związanym z edukacją uczniów cudzoziemców. Najczęściej takie doskonalenie realizowali w formie szkoleń online, kursów e-learningowych czy webinarów.

(akta kontroli str. 159, 194-213)

2.14. Wydatki liceum na zakup pomocy dydaktycznych i materiałów edukacyjnych wyniosły:

- w 2020 r. 18 354,10 zł (planowano 18 400,00 zł),
- w 2021 r. 26 766,33 zł (planowano 27 000,00 zł),
- w 2022 r. 29 750,00 zł (planowano 30 000,00 zł).

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 zakupiono m.in. sprzęt komputerowy i sportowy. Na potrzeby nauczycieli pracujących z uczniami cudzoziemcami zakupiono laptop, projektor i dwa głośniki.

Na 2023 r. wg stanu na 31 marca nie zaplanowano wydatków na zakup pomocy dydaktycznych i materiałów edukacyjnych. Dyrektorka wyjaśniła, że *szkoła wystąpiła o dofinansowanie do sali geograficznej (...). Szkoła wystąpiła do Urzędu Miasta i (...) UNICEF o wsparcie materiałów dydaktycznych oraz innych rzeczy niezbędnych dla funkcjonowania oddziału przygotowawczego w szkole.*

(akta kontroli str. 99-107, 283-284)

Dyrektorka wyjaśniła, że *w latach 2020-2023 nauczyciele zgłaszali nast. potrzeby w związku z kształceniem dzieci z zagranicy: sprzęt komputerowy, rzutniki, ławki, szafki dla uczniów do szatni, materiały biurowe, tonery, papier do ksero, głośniki. (...). Dyrektor szkoły zwrócił się też do nauczycieli, przewodniczących zespołom o wskazanie, jakie środki dydaktyczne są potrzebne. (...) Dyrektor w miarę możliwości szkoły realizuje zapotrzebowania nauczycieli. (...). Szkoła wystąpiła do UNICEF-u i otrzymała 27 tabletek oraz 1 laptop do pracy na lekcji. W roku szkolnym 2022/2023 szkoła otrzymała także z UNICEF-u dla każdego ucznia z oddziału przygotowawczego wyprawkę szkolną: plecaki z przyborami szkolnymi, zeszytami. Dodatkowo szkoła otrzymała przedmioty dydaktyczne do stosowania przez nauczycieli na lekcjach.*

(akta kontroli str. 59-60, 283-285)

Z informacji pozyskanych od nauczycieli uczących uczniów cudzoziemców¹⁶ wynikało, że korzystali oni z zasobów szkoły (np. w bibliotece szkolnej) zakupionych w celu wsparcia procesu edukacyjnego w zakresie nauczania obcokrajowców.

(akta kontroli str. 159, 194-213)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Uczniom, którzy uczęszczali do oddziału przygotowawczego w roku szkolnym 2021/2022, przedłużono okres nauki w tym oddziale o kolejny rok szkolny (2022/2023), pomimo niepodjęcia decyzji w tej sprawie przez Radę Pedagogiczną XV LO, co było niezgodne z § 16 ust. 7 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

Nauczyciele uczący w oddziale przygotowawczym ocenili na spotkaniu 19 czerwca 2022 r., że żaden z uczniów oddziału przygotowawczego nie opanował języka polskiego oraz nie posiadał wiadomości i umiejętności, które umożliwiałyby ich

¹⁶ Por. przypis nr 15.

klasyfikację roczną i kontynuację nauki w klasach ogólnodostępnych. Zarekomendowano wydłużenie okresu nauki w oddziale przygotowawczym wszystkim 25 uczniom w kolejnym roku szkolnym.

Uchwałą Rady Pedagogicznej z 20 czerwca 2022 r. zdecydowano o wyłączeniu z klasyfikacji 25 uczniów oddziału przygotowawczego.

Ośmioro z 25 uczniów oddziału przygotowawczego kontynuowało naukę w XV LO w roku szkolnym 2022/2023 w ramach oddziału przygotowawczego. Rada Pedagogiczna nie podjęła decyzji o przedłużeniu okresu nauki tych uczniów w oddziale przygotowawczym.

Dyrektor wyjaśniła, że ośmiorgu uczniom oddziału przygotowawczego (z roku szkolnego 2021/2022) umożliwiono kontynuację nauki w oddziale przygotowawczym na podstawie wydanych zaświadczeń, w których zaleceniem było „kontynuować naukę w oddziale przygotowawczym w roku szkolnym 2022/2023 i doskonalić umiejętności językowo-gramatyczne”. Dodała, że na podstawie rozmów przeprowadzonych z uczniami oraz rodzicami w obecności pracownika wspomagającego zbierano informacje o chęci kontynuowania nauki w XV LO. Na tej podstawie dyrektor szkoły wystąpił do Wydziału Edukacji w Krakowie z prośbą o zgodę na otwarcie oddziału przygotowawczego w roku szkolnym 2022/2023. Ponadto wyjaśniła, że podjęta uchwała Rady Pedagogicznej XVLO w dniu 20.06.2022 r. o nieklasyfikowaniu uczniów z Ukrainy uciekających przed wojną, na podstawie wprowadzonego rozporządzenia MEiN (...), jednoznacznie wskazuje, że uczniowie są nieklasyfikowani, czyli nie kończą oddziału I-II, a więc w następnym roku szkolnym wracają do oddziału przygotowawczego (...). Tym samym rada pedagogiczna wskazała, że uczniowie nie mogą kontynuować nauki w oddziałach ogólnodostępnych ze względu na nieznaną znajomość języka polskiego,

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że podjęcie przez Radę Pedagogiczną liceum uchwały w sprawie nieklasyfikowania uczniów nie jest równoznaczne z przedłużeniem im nauki w oddziale przygotowawczym. Inna jest także podstawa prawna podjętej decyzji: § 6b ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci z Ukrainy – w przypadku uchwały o nieklasyfikowaniu uczniów oraz § 16 ust. 7 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi – w przypadku decyzji o przedłużeniu nauki w oddziale przygotowawczym.

(akta kontroli str. 95-96, 262, 264-265, 374, 394-395)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia warunki realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w stosunku do dzieci cudzoziemców w XV LO w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 (do 12 maja).

Dyrektor zapewnił uczniom z zagranicy możliwość korzystania z dodatkowych zajęć z języka polskiego, a także z zajęć wyrównawczych. Prawidłowo zorganizowano oddział przygotowawczy, w którym jednocześnie uczyło się nie więcej niż 25 uczniów. Uczniów z Ukrainy wspomagała zatrudniona w liceum pomoc nauczyciela, władająca językiem ukraińskim i polskim. Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca przedłużenia uczniom nauki w oddziale przygotowawczym na kolejny rok szkolny bez wyrażenia na to zgody przez Radę Pedagogiczną liceum, miała charakter formalny i nie wpłynęła na pozytywną ocenę warunków nauki, wychowania i opieki nad uczniami z zagranicy.

Uczniom cudzoziemcom udzielano w XV LO niezbędnego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, w szczególności dokonywano diagnozy ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych i środowiskowych.

Programy nauczania z języka polskiego i innych przedmiotów, jak również zasady oceniania, zostały w liceum dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów

cudzoziemców. Pracujący z nimi nauczyciele mieli dostęp do niezbędnych pomocy naukowych i dydaktycznych, zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem. Udział uczniów cudzoziemców w egzaminach maturalnych był przez szkołę odpowiednio wspomagany.

OBSZAR

3. Nadzór pedagogiczny dyrektora nad zajęciami dla dzieci cudzoziemców

Opis stanu faktycznego

3.1. W planach obserwacji zajęć lekcyjnych na rok szkolny 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 Dyrektorka ujęła, a następnie zrealizowała obserwacje zajęć, w których uczestniczyli uczniowie cudzoziemcy. W latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 zaplanowała i zrealizowała po osiem takich obserwacji, a w roku szkolnym 2022/2023 (do zakończenia kontroli) – sześć.

(akta kontroli str. 378-380, 389-390)

3.2. W latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 Kuratorium Oświaty w Krakowie przeprowadziło w XV LO jedną kontrolę z zakresu prawidłowości oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oddziału przygotowawczego w roku szkolnym 2021/2022. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Zastrzeżenie dotyczyło pełnomocnictwa wystawionego przez jednego z rodziców uczennicy, co zostało wyjaśnione przez liceum ze współpracującą kancelarią prawną. Organ nadzoru pedagogicznego nie sformułował wniosków dotyczących problematyki kształcenia.

Wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego Dyrektorki prowadzonego w roku szkolnym 2021/2022 nie dotyczyły problematyki kształcenia uczniów cudzoziemców.

(akta kontroli str. 232-240, 340-351)

3.3. W szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym na rok szkolny 2021/2022 nie wprowadzono zmian. Liceum realizowało zadania wynikające z sytuacji w Ukrainie, co zostało ujęte w sprawozdaniu z pracy Zespołu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Do szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego na rok szkolny 2022/2023 wprowadzono elementy dotyczące uczniów cudzoziemców, wynikające ze wskazań podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny. Wskazano, że *szczególnym wsparciem należy objąć w tym roku szkolnym również uczniów niebędących obywatelami polskimi i zadbać o jak najlepszą integrację z całym środowiskiem szkolnym.* W konstruowaniu programu wzięto pod uwagę wnioski wynikające z obserwacji środowiska wychowawczego.

(akta kontroli str. 214-227)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie nadzór pedagogiczny Dyrektorki nad zajęciami dla dzieci cudzoziemców, sprawowany w kontrolowanych latach szkolnych.

Zajęcia z udziałem dzieci cudzoziemców obejmowane były w kontrolowanym okresie systematycznymi obserwacjami. Kontrola z zakresu prawidłowości oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oddziału przygotowawczego w roku szkolnym 2021/2022, przeprowadzona przez Kuratorium Oświaty w Krakowie, nie wykazała nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Powoływanie zespołu kwalifikującego uczniów do oddziału przygotowawczego w przypadku tworzenia takiego oddziału w szkole.
2. Uwzględnianie kompetencji Rady Pedagogicznej przy podejmowaniu decyzji zastrzeżonych dla tego organu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków,   czerwca 2023 r.

Kontroler

Tadeusz Woźniak

starszy inspektor kontroli państwowej